Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.

Rok XI. Nr 1 (109)

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO LUBELSKIEGO

LUBLIN 1 STYCZNIA 1939 R.

Biblioteka Jagiellońska
1002294032

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA

Str.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA W. R. i O. P.

Poz. 1 — z dnia 21 lipca 1938 r. w sprawie zmiany wzoru umów zawieranych z nauczycielami 2

ZARZĄDZENIE MINISTRA W. R. i O. P.:

Poz. 2 — z dnia 18 listopada 1938 r. w sprawie zbiórki na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą . . 2

OKÓLNIKI MINISTRA W. R. i O. P.:

Poz. 3 — Nr 60 z dnia 27 października 1938 r. w sprawie korelacji nauki poszczególnych przedmiotów z nauką religii rzymskokatolickiej 3

Poz. 4 — Nr 61 z dnia 5 listopada 1938 r. w sprawie odciążenia młodzieży w żeńskich szkołach zawodowych 3

OKÓLNIKI KURATORIUM O. S. LUBELSKIEGO:

Poz. 5 — Nr 37 z dnia 9 listopada 1938 r. w sprawie patronów szkół 4

6 — Nr 38 z dnia 14 listopada 1938 r. w sprawie ubezpieczenia młodzieży od wypadków w szkołach . . . 4

PISMO OKÓLNE KURATORIUM O. S. LUBELSKIEGO:

Poz. 7 — z dnia 9 listopada 1938 r. Nr O. 25231/38 w sprawie znaczków na cele budowy szkół na Spiszu, Orawie i Czadecczyźnie 4

Poz. 8 — ORGANIZACJA SZKÓŁ 5

Poz. 9 — RUCH SŁUŻBOWY 5

KOMUNIKAT:

Poz. 10 — w sprawie 11 Zjazdu Koleżeńskiego Geografów Krakowskich 7

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

Od Redakcji 7

A. Paciorek — Kółka naukowe młodzieży w Liceum 7

Dr Jan Dobrzański — Kilka uwag o szkolnym kółku samokształceniowym młodzieży licealnej 9

Dr Paweł Gdula — Problem kół naukowych w Liceum 10

Przegląd wydawnictw 11

Bibliografia 12

Sprawozdania z życia ognisk metodycznych 13

Wydawnictwa nadesłane 15

Ogłoszenia 16

86 2565 Gr 11(1939)

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

1.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 21 lipca 1938 r. (Nr BP-11166/38)

w sprawie zmiany wzoru umów zawieranych z nauczycielami.

(Przedruk z Dz. Urzęd. Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 5 listopada 1938 r. Nr 11, poz. 333).

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4.VI. 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. W związku z wejściem w życie z dniem 1 września 1938 r. ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 220) ulega następującym zmianom wzór umowy, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 sierpnia 1937 r. o wynagrodzeniu opłacanych przez Państwo kontraktowych nauczycieli szkół państwowych i publicznych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 10, poz. 318):

I. Punkt 3 otrzymuje brzmienie: „3) W razie niemożności pełnienia obowiązków wskutek powołania do pełnienia czynności sędziego przysięgłego, ławnika sądu pracy, albo innych obowiązków obywatelskich nałożonych przepisami prawa publicznego, albo też wskutek wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną dla zapobieżenia rozwleczenia choroby zaraźliwej, pracownik zachowuje przez okres 3-ch miesięcy prawo do wynagrodzenia zmniejszonego o kwoty otrzymane ze Skarbu Państwa na skutek powołania do pełnienia wyżej wymienionych obowiązków obywatelskich, albo też wykluczenia od zajęć przez władze sanitarne. We wszystkich wymienionych wyżej wypadkach niemożności pełnienia obowiązków, prawo do wynagrodzenia gaśnie przed upływem 3-ch miesięcy, jeżeli w ciągu tych 3-ch miesięcy umowa niniejsza ulegnie rozwiązaniu wskutek upływu czasu na który ją zawarto.

W razie powołania na przeszkolenie lub na ćwiczenia wojskowe na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym, zatrzymuje pracownik na czas tego przeszkolenia lub ćwiczeń wynagrodzenie określone w punkcie 2) z zastrzeżeniem postanowień art. 135 wspomnianej ustawy. W razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jak również w razie powołania do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa na podstawie powołanej wyżej ustawy o powszechnym obowiązku wojkowym, przestanie pracownik otrzymywać wynikające z niniejszej umowy wynagrodzenie, z końcem miesiąca, w którym nastąpiło wcielenie".

II. Punkt 6 c) otrzymuje brzmienie: „c) w razie powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej — jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie mniej aniżeli 6 miesięcy — z dniem wcielenia".

III. Ustęp 2 punktu 6 otrzymuje brzmienie: „Umowa nie ulega rozwiązaniu z powodu: a) powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, jeżeli stosunek pracy w chwili powołania trwał nieprzerwanie co najmniej 6 miesięcy, b) powołania pracownika na przeszkolenia lub na ćwiczenia wojskowe, oraz c) powołania żołnierzy rezerwy lub pospolitego ruszenia do czynnej służby wojskowej ze względu na bezpieczeństwo Państwa".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1938 r.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

2.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 18 listopada 1938 r. (Nr Prez. 1506/38)

w sprawie zbiórki na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą.

Towarzystwo Pomocy Polonii Zagranicznej urządza w czasie od 15 stycznia do 14 lutego 1939 roku VII Zbiórkę na Fundusz Szkolnictwa Polskiego Zagranicą oraz w dniu 5 lutego 1939 roku III Dzień Polaka z Zagranicy.

Losy ośmiomilionowej rzeszy Polaków, po-

zostających poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, powinny jak najbardziej obchodzić społeczeństwo polskie w odbudowanym Państwie. W szczególnej mierze winny budzić zainteresowanie losy miliona polskich dzieci i młodzieży narażonych pod obcymi rządami na wynarodowienie. Dla uniknięcia lub przynajmniej zmniejszenia niebezpieczeństwa wynarodowienia niezbędne jest utrzymanie i dalszy rozwój szkolnictwa polskiego za granicą.

W odczuciu potrzeb, którym ma służyć wzmiankowana zbiórka, zezwalam na jej przeprowadzenie, zgodnie z zasadami wyrażonymi w okólniku Nr 80 z 22 sierpnia 1936 r. II P-5000/36 w sprawie składek w szkołach, a mianowicie może być ona organizowana jedynie wśród rodziców (opiekunów) młodzieży szkolnej, a dobrowolne datki mogą być składane na ręce upoważnionych do tego członków zarządów (opiek szkolnych) czy specjalnych komitetów lub kół rodzicielskich.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

3.

OKÓLNIK Nr 60

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 27 października 1938 r. (II Pr-9168/38)

w sprawie korelacji nauki poszczególnych przedmiotów z nauką religii rzymskokatolickiej.

(Przedruk z Dzien. Urz. Minist. W. R. i O. P. z dnia 5 listopada 1938 r. Nr 11, poz. 340).

Rozporządzeniami Nr II Pr-6647/38 oraz Nr II Pr-6445/38 z dnia 18 lipca r. ustalony został w porozumieniu z władzami kościelnymi program nauki religii rzymskokatolickiej w publicznych szkołach powszechnych I i II stopnia. W związku z tym polecam nauczycielom szkół powszechnych stopnia I i II zaznajomić się z nowym programem nauki religii rzymskokatolickiej, aby przy realizowaniu programów poszczególnych przedmiotów uwzględniali we właściwy sposób korelację z nauką religii rzymskokatolickiej.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Świętosławski

4.

OKÓLNIK Nr 61

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 5 listopada 1938 r. (III PU-6160/38)

w sprawie odciążenia młodzieży w żeńskich szkołach zawodowych.

(Przedruk z Dz. Urzęd. Minist. W. R. i O. P. z dnia 21 listopada 1938 r. Nr 12, poz. 370).

W związku z przeciążeniem młodzieży w żeńskich szkołach zawodowych wszystkich typów i stopni, zarządzam:

1) skrócić godzinę lekcyjną „zajęć warsztatowych" w szkołach i na kursach przemysłowych oraz „zajęć praktycznych" w szkołach gospodarczych — do 50 minut;
2) skreślić w planach lekcyjnych godziny poświęcone specjalnie wychowawstwu, gdyż praca wychowawcza obejmować powinna całokształt zajęć szkolnych; w wyjątkowych wypadkach, w razie konieczności szerszego omówienia lub opracowania niektórych zagadnień natury wychowawczej, szkoła powinna znaleźć odpowiedni na to czas poza lekcjami;
3) stosować się do okólnika Nr II W-5737/37 z dnia 30 czerwca 1937 roku (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 8, poz. 283) w sprawie 10 minutowych ćwiczeń cielesnych oraz t. zw. ćwiczeń śródlekcyjnych.

Doceniając znaczenie wystaw lub rewij w żeńskich szkołach zawodowych, zwracam uwagę na konieczność ograniczenia czasu, przeznaczonego na wykonanie eksponatów, wyłącznie do godzin, przewidzianych w programach na zajęcia warsztatowe (praktyczne).

Podsekretarz Stanu:
Jerzy Ferek-Błeszyński

5.

OKÓLNIK Nr 37

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 9 listopada 1938 r. Nr O-24932/38

w sprawie patronów szkół.

Ustęp 4 § 3 zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 kwietnia 1938 r. Nr II-S-2483/38 o nazwach szkół (Dz. Urz. Min. i O. P. Nr 4, poz. 87) zawiera postanowienia, że w nazwie szkoły nie może być uwidocznione nazwisko osoby żyjącej jako patrona szkoły oraz, że w wyjątkowych wypadkach decyduje o tym Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Na podstawie zarządzenia Pana Ministra W. R. i O. P. z dn. 2 listopada 1938 r. Nr II-9906/38 wyjaśniam, że wyjątki te mogą dotyczyć tylko osoby Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, Naczelnego Wodza Sił Zbrojnych oraz Pani Marszałkowej Piłsudskiej. Takie wyróżnienie może spotkać jedynie szkoły, które pod każdym względem i ze wszech miar na to zasługują.

Ponieważ zdarza się, że szereg szkół zabiega o nadanie nazwy tego samego patrona, zaznaczam, że będę przestrzegał, aby w obrębie Okręgu Szkolnego Lubelskiego nie było dwóch szkół jednego typu o jednakiej nazwie.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) S. Klebanowski

6.

OKÓLNIK Nr 38

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 14 listopada 1938 r. Nr O-25416/38

w sprawie ubezpieczenia młodzieży od wypadków w szkołach.

Jak wynika z pism okólnych Kuratorium O.S. Lub. z dnia 8 kwietnia 1935 r. Nr O-7620/35 oraz z dnia 8 października 1936 r. Nr O-19413/36, Ministerstwo W. R. i O. P. zezwoliło Komitetowi Opieki nad Najbiedniejszymi Mieszkańcami m. Warszawy „Osiedle" pismem z dnia 1 kwietnia 1935 r. Nr I-WF-349/35 na prowadzenie akcji ubezpieczeń młodzieży od wypadków w szkołach.

Nawiązując do powyższych zarządzeń Kuratorium przypomina, że ubezpieczenia młodzieży szkolnej od następstw nieszczęśliwych wypadków są całkowicie dobrowolne, a sama organizacja ubezpieczeń młodzieży na terenie szkół nie może obciążać dyrekcyj (kierownictw) ani nauczycielstwa żadną dodatkową pracą.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) S. Klebanowski

7.

PISMO OKÓLNE

Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego

z dnia 9 listopada 1938 r. Nr O-25231/38

w sprawie znaczków na cele budowy szkół na Spiszu, Orawie i Czadecczyźnie.

Główny Komitet dla Spisza, Orawy i Czadeckiego w Krakowie wydaje specjalny znaczek 5 groszowy z hasłem „Budujmy szkoły na polskim Spiszu, Orawie i Czadeckim".

Dochód ze sprzedaży znaczków przekazany zostanie Towarzystwu Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych z przeznaczeniem na budowę nowych szkół i zaopatrzenia w pomoce naukowe szkół istniejących na odzyskanych ziemiach Spisza, Orawy i Czadecczyzny.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O.P. z dnia 7 listopada 1938 r. Nr Prez. 1511/38 Kuratorium podaje do wiadomości, że Pan Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyraził zgodę na jednorazową sprzedaż znaczków Głównego Komitetu dla Spisza, Orawy i ziemi Czadeckiej na terenie wszystkich szkół Rzeczypospolitej Polskiej, zastrzegając się przeciw wywieraniu jakiegokolwiek przymusu kupna na młodzież szkolną.

p. o. Naczelnika Wydziału
(—) F. Śliwiński

8.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Kurator Okręgu Szkolnego Lubelskiego orzeczeniem z dnia 1 listopada 1938 r. Nr I-26454/38. stwierdził, że Zarząd Stowarzyszenia Wychowawczo-Oświatowo - Charitatywnego „Promień" w Lublinie spełnił warunki ustawowe i służy mu prawo dalszego prowadzenia przedszkola w Wojcieszkowie, pow. łukowskim.

9.

RUCH SŁUŻBOWY.

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO LUBELSKIEGO:

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

przenósł:

1. *Śliwińskiego Ferdynanda,* wizytatora szkół i p. o. naczelnika wydziału Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego, na stanowisko wizytatora szkół do Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

przyznał:

1. *Jadczakowi Stefanowi,* urzędnikowi prowizorycznemu Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego, uposażenie zasadnicze grupy X od dnia 1 grudnia 1938 r.

Kurator Okręgu Szkolnego Lubelskiego:
mianował z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Mgr Wilczyńskiego Antoniego,* prowizorycznego podrefendarza Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego, podrefendarzem tegoż Kuratorium z zachowaniem dotychczasowego uposażenia.

powierzył z dniem 16 listopada 1938 r.

1. *Kochańczykowi Janowi,* nauczycielowi II Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Zamojskiego w Lublinie, czynności instruktora oświaty pozaszkolnej w Kuratorium Okręgu Szkolnego Lubelskiego w Lublinie.

ADMINISTRACJA SZKOLNA:

Kurator Okręgu Szkolnego Lubelskiego:

przeniósł na własną prośbę z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Dejnekę Bronisława,* prowizorycznego woźnego Państwowego Gimnazjum im. Konopnickiej w Zamościu, na równorzędne stanowisko do Inspektoratu Szkolnego w Lublinie.

przyjął zgłoszenie o dobrowolnym wystąpieniu ze służby z dniem 30 listopada 1938 r.

1. *Inż. Białkowskiego Tadeusza,* nauczyciela Szkoły Ćwiczeń Państwowego Pedagogjum w Lublinie i p. o. instruktora oświaty pozaszkolnej w Inspektoracie Szkolnym w Lublinie.

PAŃSTWOWE SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE:

Kurator Okręgu Szkolnego Lubelskiego mianował:

z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Mgr. Pawlinę Bolesława,* kontraktowego nauczyciela Państwowego Liceum i Gimnazjum im. St. Żółkiewskiego w Siedlcach, tymczasowym nauczycielem w tymże Liceum i Gimnazjum.
2. *Taczanowską Wandę,* kontraktową nauczycielkę Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Unii Lubelskiej w Lublinie, tymczasowym nauczycielem w tymże Liceum i Gimnazjum.

z dniem 1 stycznia 1939 r.

1. *Mgr. Pawelca Józefa,* kontraktowego nauczyciela Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Jagiełły w Krasnymstawie, tymczasowym nauczycielem w tymże Liceum i Gimnazjum.

przeniósł na własną prośbę z dniem 1 listopoda 1938 r.

1. *Szymańskiego Bronisława,* prowizorycznego woźnego Inspektoratu Szkolnego w Lublinie, na równorzędne stanowisko do Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Konopnickiej w Zamościu.

PAŃSTWOWE SZKOŁY ZAWODOWE:

Kurator Okręgu Szkolnego Lubelskiego:

mianował z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Brzozowiczównę Helenę,* kontraktową nauczycielkę Państwowego Koedukacyjnego Gimnazjum Kupieckiego w Chełmie, tymczasową nauczycielką w tymże Gimnazjum.

Kurator Okręgu Szkolnego Krakowskiego:
przeniósł na własną prośbę z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Pikulską Annę,* nauczycielkę Państwowej Szk. Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Teodorówce, na równorzędne stanowisko nauczycielki Kursów Przysposobienia Gospodyń Wiejskich w Koszarach.

PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE

Kurator Okręgu Szkolnego Lubelskiego:

mianował w drodze konkursu z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Dziwisińskiego Jana*, p. o. kierownika Publicznej Szkoły Powszechnej II stopnia w Kamieniu, pow. puławskim, kierownikiem tejże szkoły.

przeniósł na własną prośbę: z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Kozłowskiego Zygmunta*, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia w Rzeczycy Ziemińskiej, pow. janowskim, na równorzędne stanowisko do Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia w Zamościu, z dniem 1 stycznia 1939 r.
1. *Bagieńską Marię*, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia Nr 3 w Puławach, na równorzędne stanowisko do Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia Nr 2 w Lublinie.
2. *Łętowskiego Franciszka*, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej I stopnia w Dajnowie, pow. lidzkim, na równorzędne stanowisko do Publicznej Szkoły Powszechnej II stopnia w Tereszpolu - Zaoręda, pow. zamojskim.
3. *Matuchno Matyldę*, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia Nr 2 w Lublinie, na równorzędne stanowisko do Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia w Puławach.

przeniósł na własną prośbę w stan pozasłużbowy z dniem 1 września 1938 r.

1. *Borodajkiewiczową Józefę*, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powszechnej w Wólce Ratajskiej, pow. janowskim.

przyjął zgłoszenie o dobrowolnym wystąpieniu ze służby:

1. *Hrubówny Alojzy*, nauczycielki Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 2 w Kraśniku, pow. janowskim, z dniem 31 października 1938 r.
2. *Nizińskiego Jana*, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej Nr 2 w Olchowcu, pow. chełmskim, z dniem 31 października 1938 r.
3. *Karpowskiego Czesława*, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej w Dubni, pow. tomaszowskim, z dniem 30 listopada 1938 r.

przeniósł w stan spoczynku na własną prośbó z dniem 31 grudnia 1938 r.

1. *Horodecką Bronisławę*, nauczycielkę Publicznej Szkoły Powszechnej w Gołębni, pow. lubartowskim.

WOJEWODA ŚLĄSKI

przeniósł na własną prośbę z dniem 27 listopada 1938 r.

1. *Czugałę Ludwika*, nauczyciela Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia w Czemiernikach, pow. lubartowskim, na równorzędne stanowisko do Publicznej Szkoły Wydziałowej w Boguminie - Nowym.

INSPEKTOR SZKOLNY W CHEŁMIE

mianował z dniem 1 listopada 1938 roku.

1. *Ks. Puacza Mikołaja*, naucz. płatnego od godzin publ. szkoły III stopnia Nr 1 w Rejowcu, pow. chełmskim, tymczasowym prefektem tejże szkoły.

przeniósł na własną prośbę z dniem 1 grudnia 1938 r.

1. *Gaczoła Kazimierza*, naucz. publ. szkoły powsz III stopnia Nr 2 w Rejowcu, na równorzędne stanowsko do publ. szkoły powsz. Nr 1 w Rejowcu, pow. chełmskim.
2. *Podgórskiego Władysława*, naucz. publ. szkoły powsz. III stopnia w Wisznicach, pow. włodawskim, do publ. szkoły powsz. II stopnia w Olchowcu, powiecie chełmskim.

INSPEKTOR SZKOLNY W ZAMOŚCIU

mianował z dniem 1 listopada 1938 r.

1. *Droździela Ludwika*, kontraktowego nauczyciela publicznej szkoły powszechnej III stopnia w Żółkiewce, pow. krasnostawskim, tymczasowym nauczycielem publicznej szkoły powszechnej II stopnia w Chmielku, pow. biłgorajskim.
2. *Gałę vel Oleszczuka Klemensa*, kontraktowego nauczyciela publicznej szkoły powszechnej III stopnia Nr 6 w Zamościu, pow. zamojskim, tymczasowym nauczycielem publicznej szkoły powszechnej II stopnia w Tereszpolu Kukiełkach, pow. zamojskim.
3. *Jonasza Antoniego*, kontraktowego nauczyciela publicznej szkoły powszechnej I stopnia w Tokarach, pow. krasnostawskim, tymczasowym nauczycielem tejże szkoły.
4. *Królównę Zofię*, kontraktową nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej III stopnia w Gorajcu, pow. zamojskim, tymczasową nauczycielką tejże szkoły.
5. *Puszkównę Marię*, kontraktową nauczycielkę publicznej szkoły powszechnej I stopnia w Średniówce, pow. biłgorajskim, tymczasową nauczycielką tejże szkoły.

z dniem 16 listopada 1938 r.

1. *Grzebułę Tadeusza*, kyndydata zawodu nauczycielskiego, tymczasowym nauczycielem publicznej szkoły powszechnej I stopnia w Szopowem, pow. zamojskim.

KOMUNIKATY:

10.

Komunikat w sprawie 11 Zjazdu Koleżeńskiego Geografów Krakowskich.

W dniach 3 i 4 lutego 1939 r. odbędzie się w Krakowie w Instytucie Geograficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego 11 *Zjazd Koleżeński Geografów Krakowskich* poświęcony złożeniu hołdu cieniom Prof. *Prof. Ludomira Sawickiego.*

Komitet Organizacyjny zaprasza do udziału w Zjeździe *wszystkich wychowanków* Instytutu Geograficznego U. J. oraz *wszystkich uczniów* Śp. Prof. L. Sawickiego zarówno uniwersyteckich jak uczestników kursów i wykładów, na których Śp. Zmarły działał.

Komitet Organizacyjny prosi gorąco o *zgłaszanie udziału* (adres: Istytut Geograficzny U. J. — Kraków, ul. Grodzka 64) i podanie adresów, celem doręczenia komunikatów i programu.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

OD REDAKCJI

Sprawa zespołów naukowych młodzieży licealnej znajduje się w fazie eksperymentu i należy do tych zagadnień, które ściśle określonego rozwiązania jeszcze mieć nie mogą. Ze względu na jej ważkość oraz ze względu na to, iż próby tej samodzielnej pracy naukowej wymagają kierownictwa umiejętnego i ostrożnego, redakcja zamieszcza kilka artykułów tych nauczycieli, którzy w ciągu kilku lat prowadzili zespoły naukowe w najstarszych klasach gimnazjum starego ustroju i obecnie prowadzą je w liceum. Stanowiska autorów w niektórych ujęciach są podobne, w innych — różne, a nawet przeciwstawne; nie wypowiadamy się za żadnym z nich, pozostawiając sprawę otwartą, uzależnioną od warunków miejscowych szkoły, nauczyciela i ucznia liceum. W każdym razie zespoły naukowe młodzieży licealnej nie mogą w swej pracy stać się kółkami, uzupełniającymi przewidziany przez program liceum materiał nauczania, jak to niekiedy działo się przed kilkunastu laty w gimnazjum starego ustroju. Praca nad pogłębieniem naukowym młodzieży, stosownie do jej zainteresowań specjalnych, nie powinna również wpływać ujemnie na jej usprawnienie fizyczne, na usportowienie i odpowiednie wyniki w przysposobieniu wojskowym do obrony kraju.

A. PACIOREK

KÓŁKA NAUKOWE MŁODZIEŻY W LICEUM

Całość pracy, jaka kształtuje się na terenie szkoły i na różnych odcinkach jej życia, winna być planowa i skoordynowana. Powinna wypływać z tych samych podstaw i założeń, które ją organizują. Wtedy też można liczyć na osiągnięcie maksimum zamierzonych celów i pełnię zadowolenia z poniesionych wysiłków.

Podejmowanie jakiejś dziedziny pracy szkolnej zależy od warunków, w których to czynimy. One to bowiem decydują o zakresie, względnie o możliwościach inicjatywy, którą chcielibyśmy realnie rozwinąć. Już sam ustrój i charakter szkoły odgrywają rolę pierwszorzędną i zasadniczą. Trzeba je więc przede wszystkim brać pod uwagę, jeśli nasze zamierzenia mają się obracać w ramach pewnych postulatów.

Organizowanie np. kółek naukowych młodzieży, którymi pokrótce chcę się zająć, nie zawsze ma rację bytu. O kółkach naukowych młodzieży w gimnazjum nawet myśleć nie można. Niedostateczne jeszcze przygotowanie uczniów na tym poziomie, brak odpowiednich dyspozycji, nastawienie szkoły na praktyczną stronę życia— oto powody, które sprawę odsuwają. Tylko wyjątkowo i indywidualnie można zająć się troskliwiej zdolniejszymi uczniami, którzy swoimi zainteresowaniami wybiegają daleko poza ramy materiału przewidzianego programami.

Kółka naukowe mogą natomiast być organizowane na terenie liceów. Młodzież licealna, jak to daje się już zauwyżyć, a czego należało się spodziewać, bardzo chętnie garnie się do podobnych organizacji. Najczęściej samorzutnie i z wielką dozą energii czyni zabiegi celem utworzenia dla siebie placówki, dzięki której znalazłaby ujście dla swych zamiłowań, oraz szerszych i głębszych dociekań o charakterze naukowym. Ponieważ w tych szeregach młodzieży znajdują się zawsze najzdolniejsi, dla których opanowanie materiału lekcyjnego nie przedstawia trudności, przeto kółka naukowe mogą spełniać niezmiernie doniosłe zadanie. Nauczyciel będzie mógł całkowicie zadośćuczynić bardzo ważnej zasadzie pedagogicznej, by z każdego ucznia wydobyć i rozwinąć maksimum jego wartości. Nie podobna przecież dopełnić tego podczas normalnej nauki szkolnej, jeśli idzie o uczniów wybitnych.

Selekcja, która odbywa się przy przejściu młodzieży z gimnazjum do poszczególnych typów liceów, dobiera ją według wspólnych zainteresowań i uzdolnień. Dzięki temu daleko korzystniej układają się możliwości organizowania zespołów naukowych w liceum w porównaniu z dawnym gimnazjum. Kryją się tu jednak pozory, których bacznie należałoby się ustrzec.

W liceach humanistycznych i klasycznych nie powinniśmy się spodziewać, a nawet byłby to objaw nienormalny, by młodzież interesowała się szczególnie wydatnie grupą przedmiotów matematyczno - przyrodniczych i wyrażała z tego powodu ochotę organizowania kółek czy sekcji naukowych tego typu. I odwrotnie, w liceach matematyczno - fizycznych i przyrodniczych młodzież nie będzie wykazywała większych zainteresowań humanistycznych, by aż dlatego musiała się szerzej wyżywać poza normalnym tokiem nauki szkolnej. Wynika z tego, że w liceach poszczególnych typów, jeśli będą się zjawiały koła naukowe młodzieży, charakter ich i zadania będą pozostawały raczej w ścisłym związku z grupą przedmiotów, które stanowią podstawę dydaktyczną danej uczelni, aniżeli z pozostałymi.

Jakkolwiek kółka naukowe dają zdolniejszej młodzieży możność zaspokojenia swoich ambicji i aspiracji naukowych, nie trzeba dążyć do tego by były one licznie reprezentowane. Programy szkolne choćby tylko z grupy przedmiotów podstawy dydaktycznej przedstawiają materiał, który i tak może wypełnić uczniom sporo czasu, jeśli zechcą gruntownie go opanować. Ponadto nauczyciel może zawsze polecić zdolniejszym uczniom opracowanie trudniejszych zagadnień względnie wariantów tematów, które wypływają lub są przedmiotem normalnego toku lekcji. W ten sposób zdolniejsze jednostki będą miały pewną satysfakcję, nauczyciel zaś podniesie przez to ogólny poziom naukowy klasy. Wobec tego tylko naprawdę nieliczni uczniowie i najwybitniejsi winni korzystać z kółek naukowych, gdzie znaleźliby dla siebie coś więcej poza tym co mogą im dać normalne lekcje w klasie. Trzeba mieć na uwadze, że mimo selekcji i mimo kierowania się młodzieży do liceów według własnych upodobań i zdolności, będziemy mieli zawsze do czynienia w większości wypadków z uczniami przeciętnymi, dla których materiał programowy będzie aż nadto wystarczający, by w tych ramach osiągnęli wyniki, których będziemy od nich żądali.

Kółka naukowe w żadnym wypadku nie mogą być terenem, gdzie byłby realizowany materiał lekcyjny, którego nauczyciel z tych czy innych powodów nie może wykonać w ramach godzin na to przeznaczonych. Nie jest też ich celem, by słabsi uczniowie podciągali się w przedmiocie lub swoją przynależnością wkradali się w łaski jego opiekuna. W kółkach musi się odbywać praca poważna z zespołem jednostek najbardziej zaawansowanych i odpowiednio do takiej pracy przygotowanych.

Z kółka naukowego młodzieży nie należy robić jakiejś większej komórki organizacyjnej, która nie mogłaby się obyć bez statutu czy regulaminu, prezesa, skarbnika, sekretarza czy tp. funkcji. Czas zużyty w kole na sprawy natury administracyjno - formalne można uważać za niepotrzebnie stracony. Z tą dziedziną zjawisk zapoznaje się młodzież w daleko doskonalszej formie w organizacjach większych i choćby tylko takiej, jaką jest samorząd szkolny. Mogą sobie jednak wybrać przedstawiciela zespołu, który reprezentowałby koło na zewnątrz i załatwiał różne jego sprawy. Często bowiem będzie koło potrzebowało ze strony samorządu szkolnego pewnej pomocy materialnej. Zdarzy się też niejednokrotnie, że któryś z członków koła opracuje temat interesujący ogół młodzieży, by zapoznać z nim swoich kolegów na specjalnie w tym celu zorganizowanym zebraniu lub w artykule opublikowanym w szkolnej gazetce. W zupełności więc wystarczy, by podobne wyłaniające się w kole kwestie przeprowadzał i załatwiał jeden z jego członków. Poza tym całość organizacji pracy w kole musi pozostawać w rękach jego opiekuna, gdyż dotyczy ona pracy o charakterze naukowym.

Rodzaje prac kółek naukowych mogą być różnorodne, zależne zresztą w dużej mierze od indywidualnych wartości i zainteresowań danego ucznia. Gdyby przeprowadzić ich podział, należało by wymienić: 1) prace o charakterze badawczym 2) prace kompilacyjne 3) studium jakiegoś zagadnienia 4) prace odtwórcze jako czynnik przygotowawczy 5) prace konstruktorskie. Konkretnie można zaś wskazać na tematy, które programy licealne ujmują w klamry i podają do wyboru. Wiele z nich, poważnych pod względem treści i rzeczowym, musi się pominąć ze względu na klasę. Z powodzeniem natomiast mogą być one podjęte przez członków kółka naukowego.

Ponieważ zainteresowania poszczególnych członków kółka tylko w rzadkich wypadkach pokrywają się wzajemnie, dlatego też w kole *praca indywidualna* ucznia prawie wyłącznie może mieć zastosowanie jako jedyna i racjonalna forma.

Chciałbym wreszcie wspomnieć, że właściwie zorganizowane i prowadzone kółka naukowe młodzieży są na terenie szkoły bardzo dodatnim czynnikiem wychowawczym. Szlachetna rywalizacja, którą nietrudno wzbudzić wśród członków, niewątpliwie udzieli się większej ilości młodzieży. Przynależność zaś do organizacji podnosić będzie zapał w kierunku nauki.

Dr JAN DOBRZAŃSKI

KILKA UWAG O SZKOLNYM KÓŁKU SAMOKSZTAŁCENIOWYM MŁODZIEŻY LICEALNEJ

W naszej praktyce szkolnej spotykamy wśród młodzieży jednostki, którym nie wystarcza zadośćuczynienie obowiązkom w zakresie normalnej nauki szkolnej. Jednostki takie często okazują chęć do pracy nadobowiązkowej, większe zainteresowanie jakimś problemem poruszonym na lekcjach lub wreszcie ujawniają zamiłowanie do jakiegoś przedmiotu nauczania i zamiar jego pogłębienia. Zjawiska te, nierzadko występujące

wśród młodzieży, powodują z naszej strony konieczność bliższego zajęcia się uczniem, przyjścia mu z pomocą w realizacji jego zamierzeń. W takich wypadkach poznajemy bliżej ucznia, doprowadzamy do większego zbliżenia się wzajemnego a to celem zorientowania się w sytuacji, ustalenia ram i kierunku pracy jakiej uczeń ten będzie się oddawał.

Przede wszystkim pomyślimy o możliwie dobrej organizacji pracy, która to sprawa w takich wypadkach posiada duże znaczenie i może decydować o powodzeniu lub niepowodzeniu ucznia w jego przedsięwzięciach. Bardzo dużą a może i najważniejszą rolę odgrywa tutaj ustosunkowanie się nauczyciela do nastawień ucznia. Wadliwa organizacja i nieszczery stosunek nauczyciela mogą zniechęcić a nawet wzbudzić w naszym wychowanku lekceważenie do tych wartości kulturalno - naukowych, które wobec młodzieży szkolnej reprezentuje nauczyciel. Zjawisko to wystąpić może zwłaszcza w takim środowisku, w którym nauczyciel danego przedmiotu jest wobec młodzieży a czasem i miejscowego społeczeństwa jedynym przedstawicielem jakiejś gałęzi wiedzy. Chodzi tu o małe środowiska, gdzie biblioteka gimnazjalna jest jedyną zbiornicą literatury naukowej a nauczyciel autorytetem naukowym. Inaczej ma się sprawa w większych ośrodkach, gdzie istnieją towarzystwa i biblioteki naukowe, i działają ludzie nauki. Tu uczeń ze starszych klas, a mam głównie takich na myśli, zainteresowany bliżej jakimś przedmiotem ma możność zasięgania rad i wskazówek u osób postronnych, ale kompetentnych. W takiej sytuacji rola nauczyciela jest mniejsza z natury rzeczy, ale zawsze bardzo ważna. Wprowadzenie bowiem i pierwsze zetknięcie się ucznia z rzeczywistym światem jego upodobań i zainteresowań odbywa się z reguły za pośrednictwem nauczyciela.

Jeżeli chodzi o należytą organizację pracy, to trudno tutaj ustalić i trzymać się jednolitych reguł. Zależy ona bowiem od wielu czynników i związana jest z ogólnymi warunkami pracy szkolnej. W każdym jednak razie nie należy, rozpoczynać pracy od stwarzania kółka z jego regulaminem czy statutem i władzami. To wszystko powinno być raczej wykończeniem, ostatecznym ujęciem istniejącego już i rozwiniętego życia zespołowego grupy młodzieży, zestrojonej i złączonej wspólnym celem i dążnościami, ale nie początkiem takiego życia. Zaczątkiem zespołu samokształceniowego młodzieży będą indywidualne zainteresowania poszczególnych uczniów i opieka nad nimi nauczyciela.

Poniżej podaję garść uwag, dotyczących, zagadnienia objętego tematem, z terenu szkoły, w której pracuję. Od trzech lat istnieje w szkole kółko młodzieży o charakterze samokształceniowym. Powstało ono z dawniej istniejących kółek przedmiotowych i gromadzi młodzież starszą o różnych zainteresowyniach, jeżeli chodzi o gałęzie nauki. Z tego ostatniego faktu wynika konieczność ścisłej współpracy opiekuna kółka z nauczycielami różnych przedmiotów, co w tym wypadku jest warunkiem rozwoju uczniowskiej organizacji samokształceniowej. Z racji różnokierunkowości zainteresowań członków powstały w kółku dwie grupy: humanistyczna i matematyczno - fizyczna. Praca zasadniczo jest indywidualna. Uczeń, obrawszy sobie temat lub pragnący poznać jakieś zagadnienie, pracuje sam, ale pod opieką nauczyciela odnośnego przedmiotu. Opieka fachowa daje rękojmię, że praca ucznia jest rzetelna i rozwija się na właściwej drodze. Pomoc techniczna jak wypożyczanie i sprowadzanie do lokalu kółka potrzebnej literatury, nabywanie materiałów do doświadczeń fizycznych i tp. leży w zakresie obowiązków prezesa kółka. Wyniki swych prac jak rezultaty przeprowadzonych doświadczeń fizycznych, opracowanie obranego tematu, sprawozdanie z przeczytanego dzieła referuje uczeń na zebraniach członków grupy, aczkolwiek nie jest to regułą. Na takich zebraniach zawsze jest obecny zainteresowany nauczyciel i zazwyczaj opiekun kółka. Bywają też i uczniowie, nie będący członkami organizacji.

Ilość członków kółka w poszczególnych latach była niewielka. Po największej części były to jednostki o określonych i stałych zainteresowaniach. Uwydatniło się to szczególnie w ostatniej klasie ósmej i to przede wszystkim u chłopców grupy matematyczno - fizycznej. Będąc w klasie siódmej i ósmej, pracowali oni w obranym kierunku. Według opinii opiekunów w pracy swej wykazywali postępy. Nadmienić trzeba, że mieli oni wstęp do pracowni fizycznej, ilekroć zachodziła tego potrzeba. Dobre warunki pracy stworzone przez nauczycieli matematyki i fizyki umożliwiały te postępy. Obecnie z małymi wyjątkami studiują oni na odpowiednich wydziałach wyższych uczelni. Klasa była typu humanistycznego.

Z pośród członków grupy humanistycznej tylko kilku nie zarzuciło swoich dawniejszych zainteresowań. W obecnych studiach poszli oni po linii obranej w szkole. Ale też w tej grupie formy pracy były nieco zróżniczkowane. Tu obok prac prowadzonych indywidualnie praktykuje się także formę zespołową. Polega ona na tym, że kilku uczniów podejmuje się zebrania materiału do jakiegoś tematu i jego opracowania. Zilustruję to na przykładzie. Kółko postanowiło uczcić rocznicę śmierci Marszałka Piłsudskiego zebraniem i opracowaniem materiału odnoszącego się do Jego działalności w Lubelszczyźnie. Znalazło się grono chętnych, którzy podjęli się wykonania zadania. Na wspólnym zebraniu omówiono organizację i metody pracy. Część zespołu zbierała materiał publikowany, część zaś zdobywała drogą wywiadów wiadomości od osób, które stykały się z Marszałkiem i z Nim współpracowały na tym terenie. Zgromadzony materiał porządkowano i omawiano na zebraniach zespołu. W rezultacie powstał duży referat pt. Z pobytu

Marszałka Piłsudskiego w Lubelszczyźnie. Podobnie zebrano dane biograficzne o uczniach poległych w walkach o niepodległość Polski. Podobnie też w ubiegłym roku zespół członków koła zebrał z dzieł Stanisława Staszica, patrona szkoły, jego „Niektóre myśli", które wydrukowano w ostatnim sprawozdaniu rocznym Dyrekcji.

Są też w kółku członkowie, których praca jest inna, aniżeli wyżej wzmiankowanych. Zajmują się oni biblioteką kółka, opiekują pracownią historyczną i jej zbiorami. Kółko bowiem mieści się w wymienionej pracowni, która składa się z sali lekcyjnej i przyległego pokoju. Ponadto przygotowują oni lekturę dla kolegów (wskazaną przez nauczyciela), katalogują książki oraz zestawiają artykuły z różnych czasopism według zagadnień i opiekują się dziennikiem dla ogółu młodzieży.

Obecnie kółko jest organizacją wchodzącą w skład samorządu gminnego szkoły o własnym regulaminie. Na czele kółka stoi prezes, jest także i sekretarz. Łączność z Gminą szkolną jest raczej tylko formalna, gdyż ta z natury rzeczy nie ma wpływu na życie kółka. Rzeczowa więź między obu organizacjami wyraża się w płaceniu składek członkowskich na rzecz Gminy i braniu w jej zebraniach udziału prezesa kółka. Gmina ze swej strony udziela kółku subsydiów bezzwrotnych na jego potrzeby.

Dr PAWEŁ GDULA

PROBLEM KÓŁ NAUKOWYCH W LICEUM

W tym czasopiśmie (Dziennik Urzędowy K. O. Szk. Lub. z września 1935), zanim jeszcze licea weszły w życie, w artykułach o kołach naukowych młodzieży szkół średnich stawiało się horoskopy, robiło się plany tego, jak mają wyglądać koła samokształceniowe młodzieży licealnej. Od tego czasu ubiegło już 3 lata, pełny rok pracy w liceum nasunął wiele refleksji, przydał doświadczeń. Zanim więc spróbuje się odpowiedzieć na pytanie, czy pożądane są koła naukowe w szkołach licealnych, czy możliwe w ogóle— rozejrzyjmy się w obecnych warunkach pracy tych szkół.

Trzeba najpierw stwierdzić, że sytuacja jest inna niż dawniej, kiedy gimnazjum było jednolite, kiedy ta sama młodzież, którą widzieliśmy w klasach: piątej i szóstej gimnazjum, zjawiała się w klasach najwyższych: VII i VIII. Dziś rzecz wygląda inaczej. W liceum spotykamy się z elementem nowym, przybyłym z różnych szkół i środowisk; uczniów tej samej szkoły jest niekiedy zaledwie 50%. Nowi uczniowie, zanim się „oswoją", zorientują w nowych warunkach, w obcym otoczeniu, — przynajmniej przez pół roku nie biorą udziału w organizacjach istniejących w szkole. Druga znowu klasa liceum żyje pod znakiem egzaminów dojrzałości i ani nie garnie się do pracy organizacyjnej ani też nikt do tej pracy nie może jej zachęcać.

Niemniej poważną przeszkodą tamującą rozwój organizacji, zwłaszcza o charakterze naukowym, jest ogromny materiał naukowy, wyznaczony w programach dla dwuletnich liceów, i odmienne metody pracy. Uczeń w liceum musi określoną ilość zagadnień zrozumieć, rozwiązać i przyswoić sobie na stałe, musi nadto dokonać jakiejś mniej więcej samodzielenej pracy w ciągu półrocza czy całego roku. Dodać do tego należy nowy i absorbujący przedmiot naukowy: zagadnienia życia współczesnego, i fakt, że teraz z dawnych przedmiotów naukowych ma do pochłonięcia w okresie dwuletniej pracy — w tej czy innej formie — to, co dawniej przerabiał w ciągu trzech czy nawet czterech lat nauki szkolnej w wyższych klasach gimnazjalnych.

Rozważając warunki, w jakich pracuje młodzież licealna, nie można pominąć sprawy w obecnych czasach niezmiernie ważnej, a mianowicie tego faktu, że w współczesnym wychowaniu zaznacza się coraz silniejsze ciążenie do wyrobienia sprawności fizycznej młodego pokolenia. Jest to zrozumiałe i w naszych czasach konieczne, a bezwzględnie pożyteczniejsze od tak niedawnego jeszcze, pełnego frazesów „społecznikowania", przede wszystkim zaś moralnie i fizycznie zdrowsze. Gorsze jest to, że młodzież, biorąc środek za cel, urabia sobie odpowiedni pogląd na życie, że wytwarza się w niej specjalne „nastawienie psychiczne" i że ideałem wielkiej części tej młodzieży staje się bokser, bramkarz, lub lewy czy prawy atak.

Z tego wszystkiego wynika, że niewiele pozostaje czasu na jakiekolwiek koła naukowe czy młodzieżowe kluby dyskusyjne.

Ale jednak wielu z tych młodych organizuje się i pracuje w kołach sportowych, harcerstwie, gra w orkiestrze — zależnie od swych upodobań i zamiłowań. A z kolei czy ta część, która więcej interesuje się książką, zjawiskami przyrody, słowem, skłania się raczej ku nauce, — ma pozostać na uboczu? Zapewne, może pogłębiać i rozszerzać wiadomości zdobywane w szkole przez czytanie książek wskazanych czy zalecanych przez nauczyciela, może zwracać się poza lekcjami do swego nauczyciela po wskazówki bibliograficzne lub metodyczne. Przy tym wszystkim ta młodzież o innych instynktach idzie samopas; nie ma sposobności zorganizowania placówki, ku której biegną jej zainteresowania, nie ma tego zadowolenia, jakie sprawia praca, którą sobie sama wyznacza, zadowolenia, którego nie daje w całej pełni praca., choćby miła, ale narzucona przez gotowe ramy szkolne. Chodzi o wyzwolenie i skierowanie w odpowiednie łożysko instynktu organizacyjnego młodzieży. Tu przeto rację bytu miałyby koła naukowe organizowane przez młodzież, nad którymi oczywiście dyskretną opiekę roztoczyłby nauczyciel.

Przypuśćmy więc, że znajdzie się gromadka chętnych, zdolnych i zamiłowanych, która pragnie stworzyć organizację dokształceniową. Jaką tedy wskazać jej drogę? Zadaniem koła nauko-

wego nie powinno być rozszerzanie, tym mniej uzupełnianie materiału naukowego przerabianego na lekcjach szkolnych; raczej już można uważać za bardziej uzasadnione jego pogłębianie. Ale nawet w tym ostatnim wypadku można się obejść bez koła naukowego; zastąpić je mogą dokładne wskazówki nauczyciela, jak o tym wyżej była mowa.

Natomiast duże znaczenie miałaby taka organizacja, której zadaniem byłoby kształcenie smaku artystycznego i krzewienie kultury artystycznej. Gdyby np. udało się zorganizować koło (czy klub) złożone z zamiłowanych literatów, historyków i rysowników, które — na wspólnych zebraniach i wycieczkach — zajęłoby się lekturą poezji starszej i najnowszej, swojej i obcej, oglądaniem i objaśnianiem dzieł sztuki plastycznej, zainteresowałoby się historią sztuki rodzimej i obcej, — koło takie, możliwe w każdej szkole — miałoby przed sobą piękne zadanie do spełnienia.

Oczywiście są jeszcze inne możliwości dla kół naukowych (a może jeszcze więcej dla t. zw. klubów dyskusyjnych), ściślej związane z celami, które stawia liceum. Ta możliwość łączy się z problemem poglądu na świat (p. rozprawę B. Suchodolskiego: „Liceum ogólnokształcące", str. 9 i nast.), jego kształtowaniem się i tworzeniem. Nasuwa mi się konkretny przykład. Na zebraniu młodzieży licealnej rozważa się poglądy społeczne Żeromskiego w ich rozwojowych etapach od apostolskiego altruizmu Judyma aż do tych, które autor oparł na wzorach syndykalizmu Jerzego Sorela. Zestawia się z tymi pomysłami dzisiejszą rzeczywistość, w której państwo ze swoimi osiągnięciami w postaci ogromnych instytucji społecznych (zakłady ubezpieczeniowe, opieka społeczna, opieka lekarska, pomoc zimowa) staje przed nami jako naczelny organizator życia społecznego. W wyniku rozważań pozostaje myśl o znaczeniu społecznym państwa jako instytucji zorganizowanej, nadrzędnej, realizującej to, co było dotychczas marzeniem i dążeniem poetów i myślicieli całych dziesiątków lat.

Dyskusja nad tego lub podobnego rodzaju zagadnieniami przeprowadzona na zebramiu jakiegoś klubu młodzieżowego pomagałaby wielu jednostkom w znalezieniu podstaw poglądu na świat i życie.

W wyniku tych wszystkich rozważań podkreślić i stwierdzić jeszcze raz należy, że warunki w szkołach licealnych nie sprzyjają powstawaniu organizacji młodzieżowych o charakterze naukowym. Mimo to nie powinno się z góry zarzucać myśli o kołach dokształceniowych i jeżeli gdziekolwiek iskra zapału powstanie, należy ją raczej rozdmuchać i pielęgnować, by dać ujście prawdziwym zainteresowaniom młodzieży, a przede wszystkim by utrzymać równowagę między dążeniami skierowanymi ku osiągnięciom fizycznym a dążeniami intelektualnymi dorastającej młodzieży. Szczególną opieką trzeba otaczać koła artystyczno - literackie i te koła czy kluby, które przyczyniają się do kształtowania światopoglądu człowieka.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW

Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie. 1927 X 1937.

Pamiętnik Lubelski. Tom. III za lata 1935—1937. Pod redakcją *Zygmunta Kukulskiego*. Wydano z zasiłku Funduszu Kultury Narodowej J. Piłsudskiego. i Lubelskiego Związku Pracy Kulturalnej. Lublin. Skład główny w księgarni św. Wojciecha. Lublin—Poznań—Warszawa — Wilno. 1938.

Tom III jubileuszowy Pamiętnika Lubelskiego poświęcony jest przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk w dziesięciolecie istnienia pamięci poprzednika swojego, Towarzystwu Przyjaciół Nauk w Lublinie z lat 1818—1830. Okazały tom, na którego zawartość złożyła się cała elita umysłowa Lublina, godnie reprezentuje poziom kulturalny regionu i jest chlubnym świadectwem wysiłków T. P. N. Otwiera księgę piękna źródłowa praca prezesa Towarzystwa, prof. dr Zygmunta Kukulskiego, pt. „Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Lublinie na tle epoki 1818—1830". Studium stanowi niejako klamrę „między dawnymi i nowymi laty" i składa właściwy a wymowny hołd „pamięci poprzednika".

Następuje dalej bogaty wybór prac, których niepodobna omówić szczegółowo, bo należą do różnych dziedzin, a co druga zasługiwałyby na oddzielną wyczerpującą recenzję. Ukazały się one zresztą w osobnych odbitkach.

Poprzestańmy więc na wyliczeniu i ogólnej charakterystyce. Na czele rozpraw i artyków znajduje się niewielkie, lecz interesujące i dla laika studium prof. dr Mieczysława Biernackiego „Zagadnienia nierozwiązalne w dziejach matematyki". Cykl literacki otwiera głęboko ujęta rozprawa prof. dr Henryka Życzyńskiego „Estetyka tragizmu", Prof. dr Julian Krzyżanowski omawia „Łukasza Opalińskiego Paszkwil na Radziejowskiego", prof. dr Wiktor Hahn dwa mało znane utwory Deotymy, dr Tadeusz Sokołowski „Dzieje Dziadów", dr Paweł Gdula zajmuje się rolą Lublina w literaturze współczesnej, dr Ludwik Kamykowski w obszernej monograficznej pracy przedstawia mało znaną postać Stanisława Samuela Szemiota, poety w. XVII.

Dział literacki zamyka obszerny fragment ze studiów nad Witwickim nieodżałowanego, przedwcześnie zgasłego polonisty lubelskiego, Antoniego Abramowicza, który zapowiadał się jako tęgi pracownik naukowy. Z zakresu językoznawstwa umieszczono 3 rozprawy: cenne opracowanie prof. dr Władysława Kuraszkiewicza „O przeszłości narzecza zamojskiego", oparte na nigdzie dotąd niewyzyskanych materiałach, dr Stanisława Papierkowskiego „O tak zwanej złożonej odmianie przymiotników polskich" i Stanisława Westfala „Zestawienie kategorii nomina agentis we współczesnym języku literackim litewskim i polskim".

Dalej następuje szereg studiów na tematy związane ściśle z regionem Lubelskim. Prof. dr Leon Białkowski podaje interesujące dokumenty, świadczące o znaczeniu Lublina w dziejach handlu polskiego (Lublin na starych szlakach handlowych) prof. Aleksander Kossowski oświetla postać Felicjana Szumborskiego, biskupa chełmskiego unickiego, ks. dr Ludwik Zalewski mówi o teatrze Kolegium Jezuitów w Lublinie, dr Jan Dobrzański przedstawia dzieje gimnazjum Lubelskiego w czasach

austriackich 1795—1809. Jan Riabinin i dr Józef Dutkiewicz opisują dawne pałace na Korcach w Lublinie. Wreszcie Janusz Świeży w niezmiernie ciekawym i bogato ilustrowanym artykule obrazuje ubiór ludowy i haft krzczonowski.

W zasobnym i urozmaiconym dziale Materiałów i Notatek wyróżnia się ogłoszona przez dr Feliksa Araszkiewicza nieznana korespondencja Prusa do petersburskiego „Kraju". Jest to sprawozdanie Prusa z wystawy sztuki rosyjskiej w Warszawie, dokument niezwykle interesujący. Oświetla on stosunek tego pisarza do sztuki w sposób zupełnie nowy .Dla każdego miłośnika Prusa odkrycie paru nieznanych kartek jego pióra to rozkosz prawdziwa, dla badacza zaś ten artykuł jest źródłem arcycennym.

Poważnie i obszernie potraktowany dział kroniki obrazuje wszechstronnie życie kulturalne Lublina w latach ostatnich. Omówiono w nim poezję, muzykę, teatr, działalność Lubelskiego Związku Pracy Kulturalnej.

Wreszcie kończy tom sprawozdanie z działalności Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Lublinie za 1927—1937.

Zamykamy piękną księgę z pokrzepiającym uczuciem, że życie umysłowe Lublina płynie wartkim strumieniem, że w dziedzinie kultury robi się wiele, a cały szereg ludzi dobrej woli i nieprzeciętnych kwalifikacyj umysłowych tworzy na naszym terenie wartości nieprzemijające.

Helena Radzinkinas.

BIBLIOGRAFIA

SZKOLNICTWO ZAWODOWE

(dalszy ciąg)

SZKOŁY PRZEMYSŁOWE, RZEMIEŚLNICZE, TECHNICZNE

bibliografia zestawiona na podstawie materiałów C. B-ki K. O. S. L.

KSIĄŻKI:

Program nauki w gimnazjach mechanicznych. W-wa 1935 s. 402 7578

Program nauki w szkołach mechanicznych (projekt) W-wa 1936. s. 57 8850

Program nauki w szkołach stolarskich. W-wa 1936 s. 55 8852

Wytyczne dla autorów programów gimn. krawieckich (żeńskich) i gimn. bieliźn. Lwów 1934 s. 163 6110

Wytyczne dla autorów programów gimn. mechanicznych Lwów 1934. s. 163 6109

Wytyczne dla autorów programów gimn. stolarskich. Lw. 1934. s. 138 6111

ARTYKUŁY PISM:

A. B. Wytyczne programowe dla gimnazjów elektrycznych. Ośw. i Wych. 1935. s. 22 . . 2663

A. B. Wytyczne dla gimnazjów stolarskich. Ośw. i wych. 1934. s. 489 2663

A. B. Wytyczne dla gimnazjów mechanicznych Ośw. i Wych. 1935. s. 163 2663

B. N. Wytyczne programowe dla szkół stolarskich Ośw. i Wych. 1935. s. 243 2663

A. L. Projekt ustroju szkół hutniczych. Ośw. i Wych. 1933. s. 388 2663

A. L. Projekt ustroju szkół przemysłu drzewnego. Ośw. i Wych. 1933. s. 488 2663

A. T. Projekt ustroju szkół przemysłu włókienniczego. Ośw. i Wych. 1933. s. 504 2663

Baron T. Dydaktyka nauki miernictwa dla technika drogowego. Głos Szk. Zaw. 1937. s. 76 4007

Białowiejska W. Wycieczki szkolne w szkołach rękodzielniczych. Głos Szk. Zaw. 1937 Nr 6. s. 112 4007

Biegeleisen B. Uwagi o nauczaniu matematyki w liceach zawodowych technicznych Dz. Urz. K. O. S. Krak. 1938. s. 243 5098

B. S. Ustrój szkolnictwa przemysłu spożywczego Ośw. i Wych. 1934. s. 167 2663

Chrzczonowicz L. Uwagi o warsztatach szkolnych przy szkołach zawodowych niższych i średnich Ośw. i Wych. 1933. s. 395 2663

Chrzanowicz L. Szkolnictwo przemysłowe męskie w okręgu Szkol. Warsz. Dz. Urz. K. O. S. Warsz. 1937 Nr 5, s. 296 5103

Cywiński W. Fizyka przemysłowa w klasach metalowych. Nauka o narzędziach. Szkoła Zaw. R. V. s. 222 3849

— Nauka o zawodzie w klasach metalowych Szkoła Zaw. R. V. s. 179 3849

— Program szczegółowy z fizyki przemysłowej w klasach metalowych. Szkoła Zaw. R. V. s. 206 3849

F. R. Nauka czy produkcja w warsztatach szkolnych. Głos Szk. Zaw. 1932. s. 292. . . . 4007

Górniak S. Nauka fotografii na terenie szkoły. Głos Szk. Zaw. 1933. s. 253 4007

Groza A. W sprawie ośrodka dydaktyki przedmiotów technicznych. Głos Szk. Zawod. 1933 s. 382 4007

Hanas F. Dobrowolna i przymusowa likwidacja przedsiębiorstwa, Szk. Zaw. R. V. s. 33 . 3849

— Własności żelaza. Topliwość żelaza. Wytrzymałość i ciągliwość żelaza. Twardość żelaza. Szkoła Zaw. R. V s. 33, 130, 150, 172 . 3849

— Hartowanie i zgrzewanie żelaza. Szkoła Zaw. R. VI. s. 54 3849

Hensel G. O podbudowie dla szkół zawodowych technicznych. Ośw. i Wych. 1930. s. 714 . 2663

Henzel G. Praktyki szkół technicznych. Ośw. i Wych. 1937. s. 278 2663

— Przechodzenie uczniów ze szkół przemysłowych stopnia niższego do wyższego i do akademickich. Ośw. i Wych. 1936. s. 654 . . 2663

— Ustrój szkolnictwa technicznego w Polsce i jego reorganizacja. Ośw. i Wych. 1930. s. 494 2663

Jeleń A. Fizyka przemysłowa i jej znaczenie dla rzemiosła. Szkoła Zaw. R. VI. s. 59 . . . 3849

Kozłowski T. Organizacja wytwórczości warsztatów szkolnych i jej zbyt. Szkoła Zaw. 1935/36 s. 11 4003

— Wzorowe warsztaty majsterskie w szkole zawodowej grupy metalowej. Szkoła Zawod. 1935/36. s. 25 4003

K. S. Wytyczne programowe dla gimnazjów mechanicznych Ośw. i Wych. 1934. s. 302 . 2663
Laskowski J. Rysunki zawodowe dla krawców. Szkoła Zaw. R. VI. s. 63 3849
Mielcarek W. Dyspozycja lekcji zawodowej na temat: rysunek zasadniczy. Szkoła Zaw. R. V. s. 38 3849
— Model zasadniczy czyli pierwotny. Szkoła Zaw. R. V. s. 14 3849
— Obsada angielska czyli cała. Szkoła Zaw. R. V. s. 61 3849
— Obsada angielska z gumą. Szkoła Zawod. R. V. s. 61 3849
— Obsada krótka czyli przerwana. Szkoła Zawod. R. V. s. 92 3849
— Pantofelek i półbucik sznurowany. Szkoła Zaw. R. V. s. 21 3849
Misky L. O dobrą szkołę rzemieślniczą Dz. Urz. K. O. S. Krak. 1937. s. 324 5098
Ober F. Zasady rysunku technicznego. Szkoła Zaw R. V. s. 49, 104 3849
Okraszewski A. Jakie wykształcenie powinien posiadać każdy rzemieślnik. Szkoła Zawod. R. VI s. 37 3849
— Program towaroznawstwa w zawodzie rzeźniczo-wędliniarskim. Szkoła Zaw. R. V. s. 308 3849
Orłow M. O nauczaniu materiałoznawstwa i chemii Szkoła Zaw. R. V. s. 219 3849
O podbudowie dla szkół zawodowych technicznych. Szkoła Zaw. R. V. s. 76 3849
Podmiotko F. Projekt szkicowy programu ślusarstwa dla szkół technicznych. Głos Szkoły Zaw. 1934. s. 38 4007
Pogany W. Kilka uwag w sprawie reformy ćwiczeń budowlanych. Głos Szk. Zaw. 1934. s. 228 4007
Projekt reorganizacji szkolnictwa technicznego w Polsce. Szkoła Zaw. R. V. s. 16 . . . 3849
Przygodzki J. Matematyka w technicznych szkołach średnich. Głos Szk. Zaw. 1933. s. 107 4007
Radolińska H. Praktyki czeladnicze w szkolnictwie rzemieślniczym. Głos Szk. Żaw. 1937 Nr 6, s. 109 4007
Rożnowski A. Koordynacja wykładów z warsztatami w średniej szkole technicznej. Głos Szk. Zawod. 1934. s. 221 4007
Różycki H. Praca oświatowa nad młodzieżą rzemieślniczą. Szkoła Zaw. R. V. s. 40 . . . 3849
Sekcja Instruktorów S. N. S. Z. Warsztaty a nauczanie rzemiosł w szkołach zawodowych. Głos Szk. Zaw. 1932. s. 100 4007
Sieg G. Szkoła zawodowa jako ośrodek wychowawczy młodzieży rzemieślniczej. Szkoła Zaw. R. V. s. 9 3849
Sosnowski S. Warsztaty szkolne jako teren pracy pracy wychowawczej. Głos Szk. Zaw. 1937. s. 43, 58 4007
Szamowski G. Wiadomości gosp. w szkołach techn. przemysłowych. Głos Szk. Zaw. 1933. s. 310 . 4007
Święcicki Fr. Na marginesie reformy szkolnictwa zawodowego (dla przemysłu metalowego) Głos Szk. Zaw. 1932. s. 13 4007
Uzarowicz L. Dydaktyka przedmiotów technicznych. Odb. z Enc. Wych. 1936 s. 31 7749
Waliszewski E. Sprawozdanie z lekcji fizyki przemysłowej. Szk. Zaw. 1937. s. 154 4007
W. G. Projekt ustroju szkół mechanicznych. Ośw. i Wych. 1933. s. 273 2663
Wolski K. Próba obliczania kosztów własnych w warsztatach rzemieślniczych Głos Szk. Zaw 1933. s. 235 4007
Wróblewski W. Zadania szkoły rzemieślniczo-przemysłowej. Głos Szk. Zaw. 1933. s. 3 4007
Z. Projekt ustroju szkół elektryczynch. Ośw. i Wych. 1933. s. 379 2663

SPRAWOZDANIA Z ŻYCIA OGNISK METODYCZNYCH

SPRAWOZDANIE Z OKRĘGOWEJ KONFERENCJI METODYCZNEJ GRUPY PRZYRODY W PUŁAWACH

Osią porządku dziennego zjazdu było zwiedzenie Państwowego Istytutu Naukowego Gospodarstwa Wiejskiego i zapoznanie się z pracami na polu naukowo - doświadczalnym w pewnych określonych działach.

Wynikiem obserwacji bogatych zbiorów i kolekcyj, jak również metod pracy było wzbogacenie wiadomości z różnych dziedzin wiedzy i zapoznanie się z poczynaniami tego rodzaju w Polsce.

I tak: obserwacje poczynione w dziale — Biologii szkodników można wykorzystać w kl. I gimnazjum przy opracowywaniu szkodników i walki z nimi oraz w kl. I liceum przyrodniczego przy „ stawonogach".

Dział Gleboznawczy — zilustrował uczestnikom zjazdu gleby Polski. Największym zainteresowaniem cieszyły się gleby lubelszczyzny, znajomość których można wykorzystać: 1) w klasie II gimn. i w kl. I i II liceum przyrodniczego. W dziale — Pszczelarskim—zaopatrzono się w bogaty materiał ćwiczebny, poznano historię rozwoju pszczelarstwa w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem lubelszczyzny. Zastosowanie zdobytego materiału: 1) kl. I gimn. i kl. I liceum przyrodniczego. Muzeum weterynaryjne dało wiele materiału do opracowania punktów: 1) choroby zakaźne kl. IV gimn. 2) hodowle w Polsce koni bydła i nierogacizny kl. II gimn. i 3) „ważniejsze zagadnienia z higieny" kl. II liceum przyrodnicze.

Dział roślin przemysłowych i lekarskich oświetlił zagadnienie możliwości produkcji gumy, kauczuku i t. zw. szczotek ryżowych oraz możliwości szerokiego zastosowania ziół lekarskich, herbaty polskiej i roślin używanych do wyrobu konserw, octu i musztardy. Wykorzystanie: 1) przy omawianiu poszczególnych punktów z zakresu higieny w kl. IV gimn. i w kl. II liceum przyrodniczego oraz 2) przy opracowywaniu punktu „Biologia na usługach obronności państwa". Nie mniejsze zainteresowanie budziły prace i badania nad zagadnieniem zmienności i dziedziczności u ptaków i ssaków. Doświadczenia prowadzone w tym dziale idą w kierunku praktycznym, chodzi o otrzymanie rasy kur najbardziej produktywnej pod każdym względem, najlepiej przystosowanej do naszego klimatu i najbardziej odpornej na choroby. Nad ssakami zaś (myszy, szczury, króliki, świnie

morskie) prowadzone badania dały rozwiązanie jednego z najważniejszych problemów, a mianowicie: że głód zasadniczo szkodliwy czynnik dla organizmu można przemienić w czynnik korzystny. Osobniki bowiem poddane odpowiedniej kuracji głodowej zyskują do 20% na wadze. Eksperyment ten ma szerokie zastosowanie w hodowli owiec i nierogacizny. Wykorzystanie materiału:— kl. I liceum humanistyczne i matem. fizyczne i kl. II liceum przyrodnicze

Zjazd zapoznał uczestników z bardzo ciekawymi badaniami i wynikami na polu naukowo - doświadczalnym w Polsce. *Fr. W.*

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI REJONOWEJ SEKCJI ŻEŃSKIEJ OGNISKA MET. ZAJĘĆ PRAKTYCZNYCH

W listopadzie 1938 r. odbyła się 2 dniowa konferencja rejonowa nauczycieli zajęć praktycznych przy współudziale instruktorki M. W. R. i O. P.

Obecnych osób 27.

Program konferencji obejmował:

I) Sprawozdanie z działalności sekcji w roku ubiegłym, w związku z czym ustalono plan na rok bieżący.

II) Lekcja pokazowa w kl. II-giej gimn. p. Arciszowej na temat: Przyszywanie kołnierzyka do bluzki mundurkowej.

III) Ogólne wskazówki związane z programem pracy w szkole.

IV) Opracowanie zagadnienia „zdobnictwo w programie szkolnym" przy pomocy:

a) referatu na temat „Jak rozłożyć materiał z zakresu zdobnictwa w 4-ch klasach gimn. ogólnokształ.

b) referatu: „Zdobienie bielizny ściegami i kupnymi koronkami",

c) ćwiczeń praktycznych z zakresu zdobnictwa.

Ad I) Ze sprawozdania kier. sekcji wynika, że stan pracy z zakresu zajęć praktycznych w gimnazjach na terenie województwa lubelskiego podniósł się znacznie w ciągu ub. r. szkolnego. Przyczyniła się do tego wysiłki dyrekcyj szkół w kierunku zaopatrzenia pracowni w sprzęt i narzędzia, jak również wysiłki nauczycieli nad realizowaniem programu nawet w skromnych warunkach.

Z pośród 30 gimnazjów wymieniono 4, w których stan pracowni nie pozwalał na normalną pracę, i 6 szkół, które uzupełniając w tym roku braki w pracowni, realizowały program częściowo. W pozostałych 20 gimnazjach program realizowano z wynikiem dodatnim.

Ad II) Lekcja przykładowa, przeprowadzona przez p. M. Nowińską w kl. II-giej gimn. p. Arciszowej, miała na celu zobrazować przebieg jednostki lekcyjnej, jako części jednostki metodycznej, obejmującej temat: szycie bluzki mundurkowej.

Koreferat i dyskusja nad lekcją pozwoliły na omówienie różnych sposobów racjonalnego nauczania na tym poziomie.

Ad III) P. Łukasiewicz poruszyła braki i niedociągnięcia, spotykane przy realizowaniu programu w poszczególnych klasach, podając szereg wskazówek w związku z każdą techniką.

Ad IV) a) W referacie swoim p. instr. Vogelsang w sposób b. interesujący przedstawiła zasady zdobnictwa w ogólności, podkreślając, że młodzież przy wykonywaniu przedmiotu powinna się opierać nie tylko na odczuwaniu piękna, ale i na racjonalnie podanych przez nauczyciela wiadomościach z tej dziedziny.

Podział materiału na poszczególne klasy:

Kl. I-sza: w zakresie szycia — motyw pasowy, jego organizacja i zastosowanie; przy pracach z drzewa: rodzaj drzewa, jego grubość i forma przedmiotu powinny być ściśle związane z użytecznością.

Kl. II-ga: nowym tematem jest motyw ośrodkowy, wyrażenie płaszczyzny przez ornament. Zagadnienie to występuje przy zdobieniu bielizny i serwetek, jak również przy komponowaniu przedmiotów z metalu.

Kl. III-cia: młodzież zapoznaje się z ornamentelnym rozwiązaniem bryły, godłem, symbolem. Wiadomości z tego zakresu stosuje się przy pracach na tkaninie i przed miotach ze szkła w połączeniu z innymi materiałami.

Kl. IV-ta: pogłębianie i utrwalanie wiadomości nabytych w poprzednich klasach.

Referat, urozmaicony bogato rysunkami. omawiał szczegółowo momenty zdobnicze i sposób w jaki należy zaznajomić z tym młodzież,

Ad IV b) Zdobienie bielizny ściegami i koronkami omówiła p. Z. Kalińska, ilustrując swój referat kilkudziesięciu pięknie wykonanymi wzorami.

c) W drugim dniu konferencji każda z uczestniczek wykonała torebkę dowolnej formy i z dowolnego materiału, zastosowując przy pracy omówione poprzednio zasady ornamentalnego rozwiązania bryły, ze zwróceniem uwagi na 1) techniczność, 2) użytkowość, 3) zestawienie kolorystyczne. E. Ł.

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI OKRĘGOWEJ OGNISKA FILOLOGII KLASYCZNEJ W LUBLINIE

Przebieg konferencji był następujący:

Dwugodzinna lekcja kierowniczki ogniska w klasie II liceum humanistycznego im. Unii Lubelskiej z pieśni Horacego: (1 — 10 i 1 — 31).

Dwugodzinna lekcja p. mgr. Plucińskiego w klasie II liceum humanistycznego im. Staszica Horacy. Pieśni: (3 — 23 i 1 — 34).

Dyskusja nad obu lekcjami.

Odczyt p. prof. Skiminy p. t. „Horacy — mistrz formy".

Omówienie najnowszej bibliografii, dotyczącej Horacego — refer. kierowniczka Ogniska i mgr. Pluciński.

Wieczorem herbatka towarzyska, poświęcona wspomnieniom z wycieczki do Włoch, którą Ognisko zorganizowało wiosną bieżącego roku.

Lekcja języka greckiego w I kl. Liceum klasycznego im. Unii Lubelskiej —prowadziła kierowniczka Ogniska.

Lekcja łaciny w klasie III gimnazjum im. Unii Lubelskiej — prowadziła p. mgr. Koziołkiewiczówna.

Dyskusja nad lekcjami:

Podanie programu następnej konferencji, która odbędzie się w marcu bieżącego roku i będzie poświęcona Tacytowi.

W konferencji wzięło udział 42 osoby, 23 osoby z Lublina i 19 osób z prowincji.

KONFERENCJA OKRĘGOWA OGNISKA METODYCZNEGO JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Konferenja poświęcona została zagadnieniu: „Realizacja programu w klasach licealnych". Podstawą dyskusji stały się dwie lekcje przykładowe w kl. I lic. na temat „Akwizgran jako ośrodek odrodzenia kultury starożytnej w dobie Karola Wielkiego" — prowadziła p. prof. Strojnowska, oraz lekcja w kl. II lic. na temat „Elementy kulturoznawcze w „Fauście" Goethego" — prowadził kierownik Ogniska. Pozatym wygłosiła p. prof. Budaszówna referat p. t. „Doświadczenia z nowym podręcznikiem dla I kl. lic.", a w siedzibie Ogniska urządzono wystawę pomocy naukowych dla nauczyciela i ucznia w liceum.

Dyskusja wysunęła trzy zagadnienia: a) przygotowanie językowe uczniów do pracy w liceum, b) stosunek podręcznika do programu licealnego i c) związanie lektury klasowej i domowej z materiałem kulturoznawczym w nauce licealnej. Uczestnicy konferencji stwierdzili, że przygotowanie językowe uczniów jest względnie słabe, na co składają się następujące przyczyny: 1. zmiana oblicza klasy licealnej, która jest zlepkiem uczniów z różnych zakładów i wymaga długiego stosunkowo czasu dla wyrównania poziomu, 2. brak należytej selekcji, wynikający z obowiązującego systemu egzaminów wstępnych do liceum (ucieczka przed egzaminem z języka obcego), 3. nieosiągnięcie wyników wyznaczonych w programie dla kl. IV gimnazjalnej, wynikłe w dużej mierze z zarządzeń oszczędnościowych władz szkolnych (niedzielenie klas na grupy językowe). W związku z zagadnieniem drugim zebrani stwierdzili dość dużą rozbieżność między maksymalnymi postulatami programu a dość skromnym materiałem zatwierdzonego podręcznika dla I kl. liceal. Uzupełnienie podręcznika odpowiednimi pomocami naukowymi nastręcza duże trudności. Następnie uczestnicy konferencji stwierdzili, że wobec bardzo dużego materiału kulturoznawczego należało by lekturę klasową i domową tak dobierać, by treść jej uzupełniła wiadomości z historii kultury. Spis lektur w programach licealnych wymienia zbyt mało dzieł tego rodzaju. Stąd wniosek, by w najbliższym czasie wydawnictwa polskie opracowały dla użytku młodzieży odpowiednie utwory literackie względnie krótkie rozprawki naukowe.

Instruktorka M. W. R. i O. P. p. dr Mazurkówna wyjaśniła szereg wątpliwości i obiecała przedstawić powyższe wnioski odnośnym władzom szkolnym. Pozatym poinformowała zebranych o przygotowujących się kursach dokształcających i wycieczkach dla germanistów

W konferencji wzięło udział 29 germanistów z całego okręgu. *J. K.*

WYDAWNICTWA NADESŁANE

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO KSIĄŻEK SZKOLNYCH:

Mieczysław Zydler: Urlop ua wodzie. Żaglówką z Poznania do Gdyni. Reportaż ze szlaku: Warta, kanał Bydgoski, Brda, Wisła, Zatoka Gdańska. Lwów 1938 r. Str. 93+2 nlb., 19 ilustracji. Cena zł 1,80

Jerzy Tepa: Na polskiej antenie. Lwów 1938. . . . . Cena zł 4,00

Emil Piotr Ehrlich i Ludwik Tyrowicz: Wystawa sklepowa Lwów 1938 str. 158. . . . . Cena zł 3,60

Roman Kozłowski: Taczanka naprzód. Wspomnienia wojenne opowiadane młodzieży. Lwów 1938. Str. 158, 13 ilustracji S. Hajkowskiego . . Cena zł 2,80

Wiktor Brumer: Meiningenczycy. Wiedza o teatrze. Zbiór podręczników teatrologicznych wydawany z inicjatywy Związku Artystów Scen Polskich. Tom II. Lwów 1938. Str. 55+1 nlb., 12 ilustracji na papierze kredowym. . . . . Cena zł 2,00

Antoni Wasilewski: W obozie harcerskim. Urządzenia. Zwyczaje. Pokazy. Lwów. 1938 Str. 149+2 nlb., 46 ilustracji. . . . . Cena zł 2,50

Emil Piotr Ehrlich: Jak sprzedawać. Z cyklu. „Ludzie i Praca". Tom III. Lwów. 1938. Str. 71+5 nlb., 150 ilustracji. . . . . Cena zł 3,60

Wiktor Frantz: Tworzenie zastępów harcerskich. Poradnik uczniowski. Tom. V. Lwów. 1938. Str. 46+1 . . . . . Cena zł 0,60

Wanda Frantzowa: Zakładanie gromad zuchowych. Poradnik uczniowski. Tom VI. Lwów. 1938. Str. 44+2 nlb. . . . . Cena zł 0,60

Stanisław Sekutowicz: Gady—Płazy. 62 fotografie i 2 rysunki. (Szkolny atlas zwierząt krajowych). Lwów 1938. Str. 46. . . . . Cena zł 0,90

Stanisław Sekutowicz: Ryby. 47 fotografii i 16 rysunków. (Szkolny atlas zwierząt krajowych). Lwów 1938. Str. 47+1 nlb. . . . . Cena zł 0.90

Tadeusz Mayzner: Śpiewajmy. Lwów 1938. Str. 41+1 nlb. . . . . Cena zł 1,20

Delfina Gayówna: Podręcznik do nauki o przyrodzie żywej dla kl. VI szkoły powszechnej. Wyd. II Lwów. 1938. Str. 152+2 nlb. Cena wraz ze znaczkiem na T. P. B. P. S. P. . . . . Cena zł 1,20

Józef Zaremba i Jerzy Ostrowski: Piękne być człowiekiem. Czytanka dla szóstej klasy szkół powszechnych III stopnia. Lwów. 1938. Str. 264. . Cena zł 1,90

Zygmunt Chwiałkowski i Wacław Schayer: Artmetyka z geometrią dla klasy IV szkoły powszechnej I stopnia. Kurs C. Lwów 1938 Str. 14.4. . . . . Cena zł 1,00

Zygmunt Chwiałkowski i Wacław Schayer: Artmetyka z geometrią dla VI klasy szkoły powszechnej III stopnia. Lwów. 1938. Str.144. . . . . Cena zł 1,50

Zygmunt Chwiałkowski i Wacław Schayer: Artmetyka z geometrią dla piątej klasy szkół powszechnych III i II stopnia. Lwów. 1938. Str. 176. . Cena z.ł 1,60

Maria Froelichowa i Jadwiga Ledóchowska: Podręcznik do ćwiczeń w pisaniu dla kl. V szkoły powszechnej. Lwów. 1938. Cena wraz ze znaczkiem T. P. B. P. S. P. . . . . zł 0,60

Zygmunt Chwiałkowski i Wacław Schayer: Rachunki dla trzeciej klasy szkoły powszechnej III i II stopnia. Lwów. 1938. Str. 128. . . . . Cena zł 0,90

Maria Wysznacka: Z naszej przeszłosci i teraźniejszości Podręcznik dla klasy VI szkoły powszechnej. Kurs A. Lwów. 1938. Wraz ze znaczkiem T. P. B. P. S.P. . . . . .Cena zł. 1,30.

Antoni Kudławiec: Geografia Europy. Podręcznik dla klasy II gimnazjalnej. Lwów. 1938. Str. 217 + 2 tablice . . . . . Cena zł 2,10

Antoni Nikiel: Gramatyka niemiecka dla III i IV klasy gimnazjalnej. Lwów 1938. Str. 264 . . Cena zł 2,10

Klara Jastroch: Life and Work in England. Podręcznik języka angielskiego dla drugiej klasy gimnazjalnej. Lwów 1938. Str. 250 + 1 mapa. . . . . Cena zł 1,60

Kazimierz Kosiński i *Leon Rygier:* Przemiany. Książka polska dla II klasy gimnazjalnej. Lwów. 1938. Str. 378. . . . . Cena zł 2,80

Józef Wróblewski: Geometria wykreślna w zakresie I klasy liceum matematyczno-fizycznego. Lwów 1938. St. 82. . . . . Cena zł 1,50

Jerzy Kowalski i *Marian Golias:* Juenis Romanus. Podręcznik do nauki języka łacińskiego dla II klasy gimnazjów ogólnokształcących. Wydanie drugie zmienione. Lwów. 1938. Str. 91 + 74. . . . . Cena zł 1,60

Kazimierz Frejlich. Matematyka dla I klasy liceum ogólno kształcącego (wydziały: humanistyczny i klasyczny). Lwów 1938. Str. 203 . . . . . Cena zł. 2,30

NOWE PODRĘCZNIKI DLA SZKÓŁ ZAWODOWYCH

M. Arnold — Russocka: Louise Gerard a Paris. Podręcznik do nauczania języka francuskiego dla kl. II gimnazjów krawieckich i bieliźniarskich. Lwów 1938. Str. 110 + 2 nlb. Wraz ze znaczkiem na T. P. B. P.S.P. . . . . Cena zł 1,70

Z Dąbrowski i *Dr. W Bartyński:* Formularze do nauki niemieckiej korespondencji i handlowej. Vordrucke fur den deutschen Handelsbriefwechsel Unterricht. Do użytku w szkołach handlowych, administracyjnych i kupieckich. Lwów 1938. Str. VIII + 54 formularze. . . . . Cena zł 2,50

J. i *O. Cieślińscy:* A travers les siecles. Tome premier. Lwów 1938. Wraz ze znaczkiem na T. P. B. P. S. P. . . . . Cena zł 4,50

„BIBLIOTEKA POLSKA".

Anna Skarbek Peretiakowicz: Indie wczoraj i dziś. Przeszłość i teraźniejszość, kraj i ludzie półwyspu Hindostańskiego. Książka dla młozieży. Warszawa. 1938.

OGŁOSZENIA

MUNDURY SZKOLNE DLA UCZĄCEJ SIĘ MŁODZIEŻY,
WEŁNY DAMSKIE, MĘSKIE I JEDWABIE

poleca firma Bracia Sarneccy Lublin, Krak.-Przedm. 30. Telefon 14-33.

DLA P.P. NAUCZYCIELSTWA DOGODNE WARUNKI PŁATNOŚCI.

Skradziono okrągłą pieczęć z napisem w otoku: 1-kl. Szkoła Powszechna w Korczowie, gm. Puszcza Solska".

Prenumerata { Roczna . . . . . zł 5.— / Półroczna . . . . . zł 2.50 }
Numer pojedyńczy 50 groszy.

Ceny ogłoszeń { Cała strona . . . . . zł 120.— / Pół strony . . . . . zł 70.— / Ćwierć strony . . . . . zł 35.— }

Rękopisów Administracja nie zwraca. Konto P. K. O. 30.617.
Adres Redakcji i Administracji: Lublin, Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Lubelskie Zakłady Graficzne właśc. Adam Szczuka—Lublin Zamojska 12